

A Pragmatica Sanctio eredeti példányától nagyatádi Szabó István faragott és megdrótozott botjáig

a politikai kincsek tömegét őrzi a Parlamenti Múzeum

Az első felelős magyar minisztérium minisztertanácsi karszékei, Kossuth diszmagyarja, Tisza Kálmán poharai és egyéb relikviák a magyar politika multjából

Nem tudjuk megérteni azt a sok világotjáró magyart, akik gondos ciceronejuk vezetésével végigmentek már néhányszor a Louvre összes terméin, megcsodálták a római Thermák múzeumának minden kincsét, a magyar múzeumok nagy részét pedig — csak hírből ismerik. Sokan vannak, akik, bár minden évben eltöltötenek néhány hetet külföldön, mégis beleesnek abba a nagy utazási hibába, hogy amint elhagyták az országhatárt, csak múzeumokat kívánnak látni,

ittthon pedig egész nap pasziánszot vetnek.

A múzeumokat csak kevesen tudják igazán tanulmányozni. Ezek hetenként háromszor-négyszer látogatnak el a Szépművészeti Múzeumba, vagy ha külföldön vannak, hetikártyát váltanak a vatikáni múzeumokba, vagy havi bérletet a Britishbe. A legtöbben valami gyorsművelődést várnak a múzeumoktól. Tagadhatatlan azonban, hogy ebben is van valami igazság.

A Magyar Ország Múzeumában

Nemrég egy délelőttöt szántunk az Ország-ház múzeumának megtekintésére. Nem túlszünk, ha azt mondjuk, hogy óránként szedünk magunkba annyi történetudást, mint a középiskola egy-egy osztályában.

Elvonul előttünk az egész magyar történelem.

A Pragmatica Sanctio eredeti példánya és egy ismeretlen királyi kézirat

Üvegóra alatt elszárgult, kopott könyv. A Szent Korona története, amelyet „közön-ségessé tett Deesy Sámuel, A' Józán és orvostudományok doctora, Bétsben”. Távob-labb a II. Ferenc király által kiadott országyűlési meghívó és a Pragmatica sanctio eredeti. Itt őrzik azt az egyedüli ismeretlen tartalmú királyi leiratot is, amely-

nek kihirdetését és felbontását az országgyűlés megtagadta, mivel a leirat kézbesítésénél hiányoztak az alkotmányos garanciák.

Az „országgyűlési oszlató”

Az egyik sarokban hatalmas furkósbót van ezzel a felírással: országgyűlési oszlató. Az erdélyi országgyűlések erőszakos feloszlatásának szimbólumául faragta egy székely.

Kossuth Lajos eredeti berendezésű turini dolgozószobájába megyünk. Antik batorok között üvegóra alatt van elhelyezve a diszmagyarja, amelyet a debreceni országgyűlésen a Habsburg-ház detronizációjakor viselt. A terem közepén a newyorki Kossuthszobor modellje. Körül a falon koszorúszalagok százával. Köztük a képviselőházé, József királyi hercege, Munkácsy Mihályé. A falon Linek Lajos olajképe: Kossuth a ravatalon.

Deák Ferenc érettségi bizonyítványa és palatáblája

Rudolf trónörökös egyik versének kéziratát is őrzik. A Duna—Tisza völgyének szépségét énekelte meg a trónörökös benne.

Deák Ferenc érettségi bizonyítványa és ügyvédi diplomája mellett never a palatáblája és a kaszinókártyája. A haza bölcse ügyeskezű szobrász is volt: különféle cifra faragványai és fából készült kulcsai is kerültek a múzeumba a többi relikviák között. Itt vannak az első magyar felelős minisztérium minisztertanácsi karszékei is. Deák Ferenc pirosbársony karszéke mellett jobbról Kossuthé, balról Széchenyi István grófé.

Megint tovább megyünk egy szobával. Itt Baross Gábor emléktárgyai vannak. Az asz-

talon a kor nevezetesebb politikusainak kézírásai. Hegedűs Sándor, Zichy Géza gróf, Dessewffy Aurél, Apponyi Albert gróf, Gyulai Pál, Wekerle Sándor, Széll Kálmán, Kállay Béni, Mikszáth Kálmán, Jókai Mór, Irányi Dániel, Darányi Ignác, Károlyi Gyula gróf, Szilágyi Dezső és Tallián Béla levelei hevernek egymás mellett sorjában.

Husz arcképes üveg pohár az egyik terem közepén. Tisza Kálmán és barátai ittak belőlük a képviselőház éttermében. Külön kis üvegkazettában van az új országháza első ülésére szóló belépőjegy 1902 október másodikáról.

Az Apponyi-reliquiák

A folyosón is találunk néznivalót: a régi karikatúrák nagyjából Apponyi Albertet ábrázolják, amint a polgári házasságot (kacér hölgy) dajkálja az ölében. Apponyi Albert relikviái külön terembe kerülnek. A vitrineket most készítik, az emléktárgyak rendezés alatt állanak. László Fülöp nagy portréjának mását csomagolják ki. (Az eredeti festményt a Népszövetségnek ajándékozta a magyar állam.) Íróasztalát teljes felszereléssel a múzeumnak ajándékozta Apponyi Albert grófné. Diszpolgári oklevelek, díszes kiviteli díszdoktori oklevelek megszámlálhatatlan mennyiségben vannak felhalmozva. 37 gramm súlyú színaranyból van megörö-
kítve a mandátuma, amellyel jászberényi

képviselőségének ötvenedik évfordulójára ajándékozták meg 1931-ben. Szerényen húzódik meg a Stefánia-szövetség köszöntő levele, amelyben elnökének nyolcvanadik születésnapjára küldi szerencsekívánatait. Hetvenötödik születésnapjára a délvidéki svábság nemzetségének egész történetét felölelő művészi rajzokat küldött Apponyi Albertnek, amely díszes tokban ott van a többi emlék között. A nagy államférfi emlékiratainak kézírata is ide fog kerülni. Most a Tudományos Akadémián van kinyomatás végett.

A halála után megjelent magyar és külföldi újságcikkek vaskos kötete is múzeumi otthonában van.

A Klebelsberg-hagyaték

Az újabb emléktárgyak még rendezés alatt vannak. Klebelsberg Kunó gróf relikviái még így, halomra hányva is alig férnek el egy szobában. Akvarellfestékei félig kiöblösítve egy kazettában, az ecset is mosatlan, úgy, ahogy utoljára festett vele. Sajátkezüleg vonalazott síma papírra vetett lexikon-szerűen pontos cikkvázlatai, költségvetési előirányzásai, fogalmazványai is itt vannak. Az ő hagyatékával kapta meg a múzeum azt a pirosbársony párnát, amelyen 1916 decem-

ber 30-án IV. Károly király koronázásakor Szent István kardja volt letéve.

Rákossy Lajos és Rákossy Gyula dr. Klebelsberg Kunó grófnak ajándékozta Rákosi Jenő tollát, amelyről nem is lehet tudni, hány éves. Össze-vissza töredezett, de Rákosi Jenő összeragasztgatta a tollszárat, cernával jó erősen össze is kötözte. Ki is tartott haláláig. Szemüvege mellett díszes tokban van az az aranytoll, amelyet a kultuszminisztérium tisztviselői ajándékoztak neki.

Klebelsberg Kunó gróf szenvedélyesen gyűjtötte a saját maga karikatúráit. Berámázva áll vagy ötven belőlük a fal mellett, ezek is elhelyezésre várnak. Megvan még az a fekete glazúrképző is, amelyben Tisza István gróf koporsóját emelte meg.

Fasiszta-jelvény kis tokban, mellette a hozzávaló igazolvány. Mussolini aláírásával. Bronz kézmása mellett emléklapok. Csernoch János és Prohászka Ottokár zúccsokai kis üvegburák alatt féltve őrzött kincsei voltak Klebelsberg grófnak.

Magyarország minden sportegyesületének itt van a hálairata vagy az emlékére. A párisi Európa-úszóbajnokság emlékére hatalmas bronzplakettet készítettek Klebelsberg Kunónak. Öt századik iskolafelépítése is megvan öröklítve. A szegedi relief gipszmodellje, Kisfaludy Strobl Zsigmond mesteri szoborműve, megszámlálhatatlan díszdoktori és díszpolgári oklevél, arany babékoszorú. Az egymásra halmozott emléktárgyak tetején Mussolini dedikált, aranykeretes fényképe áll.

A harmadik, rendezés alatt álló teremben rapszodikus sorrendben, sokszor egymás hegyén, hátán hever még a sok történelmi érték. Elő és nemrég elhunyt politikai nagyságok hátramaradt emléktárgyai vagy frissen érkezett ajándéktárgyak.

Itt van Almásy László ajándéka: aranyveretű szelence, amelynek mását a Magyarországon járt olasz képviselőknek ajándékozta a párt. Herczeg Ferenc és Pekár Gyula kéziratai, Bethlen István gróf díszpolgári oklevele, Mussolini és MacDonald üdvözlő táviratai a legújabbak.

Mielőtt Apponyi Albert gróf utoljára Genbe utazott, Almásy László felkérte a képviselőház volt elnökét, hogy fényképtessék le magukat. Rajta vannak a fényképen Apponyi Albert gróf, Zsitvay Tibor, Szász Károly, Berzeviczy Albert, Scitovszky Béla és Almásy László. Apponyi Albert grófnak ez az utolsó magyar fényképe.

Nagyatádi Szabó István felszólalásának sajtókezű feljegyzései, megdrótozott, faragott botja mellett a nagyatádi járás ajándéka van: két arany búzakalász.

Kifelé menet egy pillantást vetünk a nemzetközi látogatások albumába. A magyarbarátok díszes galériájára.

A külföldiek érdekesnek és értékesnek ismerik azt a magyar múzeumot, amelyet még a magyarok közül is olyan kevesen látogatnak.

Hattyass Katalin